

23 mars 2017

Kulturcykling i Kungälv

Som fotgängare kommer man inte så långt, även om man är beredd att gå länge. Om inte annat vill tiden inte räcka till. Som fotgängare i Kungälv kände jag till fästningen, Fästningsholmen, Östra gatan, Västra gatan, Strandgatan, centrum upp till Mimers hus och därutöver södra delarna av Fontinberget.

Cykeluthyrning 2016

Jag hade länge önskat att öka min räckvidd, ty jag visste att väldigt mycket finns att se på landsbygden utanför tätorten. (Det är hemskt att behöva använda detta allt annat

än tilltalande ord om en ärevärdig stad som Kungälv, men vad skulle man göra?) Det enklaste sättet att se landsbygden är att cykla omkring, men var skulle jag få tag i en cykel? Jag funderade på att köpa en cykel och inhysa den hos någon bekant i staden till förefallande behov, men som så mycket annat blev inte heller detta av. Under 2016 fick Kungälv emellertid en större turistinformation med namnet Besökscentrum, belägen i en villa vid körvägen över Fästningsholmen. Detta Besökscentrum startade även cykeluthyrning. Givetvis tog jag tillfället i akt att hyra cykel. Man hade visserligen bara två cyklar, en damcykel och en herrcykel, men jag blev aldrig utan cykel de tre gånger, då jag ville hyra.

Manegen på Mariebergs gård, ritad för Strömsholm.

för att sprida kunskapen om ett bra sätt att uppleva landsbygden runt Kungälvs gamla stad. (Nu slapp jag ordet tätort!) Kungälv har gott om levande landsbygd med lagom stora vägar och mycket omväxlande naturupplevelser. Landskapet är böljande, ganska platt men dock försett med både uppförsbackar och nedförsbackar, föga besvärande för cyklister utan snarare erbjudande omväxling.

Kungälvs stad har förnämlig trähusarkitektur. Foto: Lars Gahrn.

Levande och omväxlande landsbygd

Detta var i och för sig bra, men samtidigt är det litet oroande, att inte fler hängde på låset och ville hyra. Därför skriver jag dessa rader

Nybyggd manege efter gammal ritning

Att uppleva kulturlandskapet är ett mål med cyklingen. Ett annat är att uppsöka de sevärdheter, som finns. Jag skall nämna några. Från Östra gatan fortsätter man på Mariebergsvägen utefter Göta älv. Här har man lövskogklädda åsar på vänster hand och strandängar på höger hand. Så småningom kommer man fram till Marberget, ett mäktigt utsiktsberg med en fornborg på sin topp. Namnet betyder ”Hästberget”. Härifrån skall man ha störtat oönskade eller överåriga hästar ned i älven. Detta var med andra ord en ättestupa för hästar, anses det. Många sägner finns om sådana berg på andra håll i landskapet, men allt sådant ligger långt bortom mannaminne. Nu är Mariebergs gård, som ligger intill berget en känd hästgård, där man tar väl hand om sina fyrbenta vänner. Här har man uppfört en stor manege efter en ritning från Strömsholm. Man kan fortsätta denna väg åt nordost upp till Dösebacka, ett stort

Grustaget Dösebacka.

grustag, som är välkänt för geologerna. Den kända operasångerskan Helena Döse har fått sitt namn härifrån. Vill man även följa med i den nya tiden, kan man spana över älven. På andra sidan finns både järnväg och motorväg, där åtskilligt händer. De höga bergen skänker vackra blickfång. I samband med bygget av motorvägen, sprängdes de nedersta delarna bort här och var. Dessa ljusare ytor bröt av mot det mörkare berget, men nu börjar de nya ytorna få samma färg som de gamla.

Trankärrsrundan ger många upplevelser.

ända bort till Kastellegården, där den gamla kastalen (befästningen) och köpstaden låg på 1100-talet. Man kan komma upp på Klosterkullen, där informationsskyltar finns att läsa. Kastalen, den gamla borgen, som intogs och brändes av vunderna 1135, ersattes av ett kloster, som har gett namn åt kullen.

Klosterkullen vid Kastellegården

När kexfabriken sprider sina behagliga dofter kring Kungälv, kan det kännas svårt att lämna staden, men även västerut finns utmärkta cykelvägar. Strandgatan har en cykelväg jämsides med sig och närmare Nordre älv. Området mellan Strandgatan och älven är en trevlig park att cykla genom. Sedan kommer kexfabriken, och väster om denna har man cykelväg eller bilväg utefter älven

Fontinberget

Från Kastellegården har man inte långt till Ytterby och ruinen efter Ytterby gamla kyrka, som ligger nere vid älven en bit utanför det nutida Ytterby. Från Ytterby finns cykelvägar åt många håll. Bergsområden har man som regel undvikit, när man har byggt hus. Bakom

Kungälv finns det branta och höga Fontinberget. Här har Kungälvborna vildmark på nära håll. Visserligen finns Nordiska Folkhögskolan och två kyrkogårdar häruppe, men de upptar endast en bråkdel av ytan. Här finns många strövstigar för friluftslivet. Åtminstone på många av vägarna kan man ta sig fram även med cykel. Strax nordost om Fontinområdet ligger Trankärrens gård med Transkärsslingan, en skyltad natur-och kulturstig, som erbjuder många upplevelser. Efter min första cykeldag, frågade man på turistbyrån (eller Besökscentret), om jag ”var färdig med Kungälv”. Det var jag inte. Sanningen är nog snarare att man aldrig blir färdig med Kungälvbygden. Här finns mycket att se, och med så trevliga cykelvägar blir resan ett mål i sig.

Lars Gahrn